

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnicijemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 21. oktobra 1869. ~

Gospodarske stvari.

Oznaniťo

začetka kovaške in živinozdravniške šole
v Ljubljani.

Novo šolsko leto se začne 8. dan prihodnjega meseca.

V kovaško šolo se jemljejo kovači, kateri se hočejo kovanja zdravih, napačnih in bolnih kopit in ozdravljanja kopitnih bolezni popolnoma naučiti, da ne bojo vse svoje žive dni le mojstri-skazi, ampak pravi mojstri, katerim morejo gospodarji svoje konje s popolnim zaupanjem izročiti. Ta šola trpi pol leta. Kdor hoče v to šolo sprejet biti, mora se pri podpisnem vodstvu izkazati, 1) z domovinskim listom, 2) s pismom, da se je pri kakošnjem mojstru že navadnega kovaštva izučil, 3) s spričalom svojega fajmoštra, da je lepe in poštene obnaše, in 4) da zna slovensko saj brati, če ne tudi pisati.

V živinozdravniško šolo, ktera celo leto trpi, se jemljejo kovači pa tudi drugi, kateri niso kovači, kmetijski ali drugi mladenči, katerim je za to, da se ali za svoje lastno gospodarstvo naučijo bolno živino gleštati, ali kateri želijo v potrebi pripravni živinozdravniški pripomočniki biti. Ti se morajo izkazati 1) z domovinskim listom, 2) s spričalom svojega fajmoštra, da so poštene obnaše, in 3) da znajo slovenski brati in pisati, ker je nauk v teh šolah skoz in skoz v domačem jeziku.

Nauk v obeh šolah je brez plačila; vsak učenec ima le za to skrbeti, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje.

Vse bolj na tanko se izve v tej šoli v Ljubljani na spodnjih Poljanah.

Vodstvo kovaške in živinozdravniške šole
v Ljubljani 15. oktobra 1869.

O krmi ali klaji.

Krma (klaja) je ena poglavitnih potreb življenju. Gospodar mora tedaj živini toľiko tacega živeža dajati, da bo v stanu mu storiti to, kar od nje tirja, zraven tega pa vendar ne potratno zametovati klaje.

Dan na dan in leto za letom naj tedaj dobro redi živino. Vedeti pa mora pri tem, da klaja se ne ceni po velicij kupij, ali le potem, ali ima dosti tečnega, redivnega v sebi. Če si živina nabaše želodec z obilno klajo, bode sicer vamp napet in velik, v kri in potem v meso, mast, kosti itd. pa bo celó malo prišlo. Eno perišče tečne klaje ima več v sebi, kakor cel kup druge prazne.

Kolikošna mera klaje na dan je nek prava mera, da se živina pri svoji moči ohrani?

Na to moremo po gotovij skušnjah veljaven odgovor dati in iz srca želimo, da bi si gospodarji to mero dobro zapomnili in da bi jim tedaj bilo vodilo pri klaji (futrani) njihove živine. Čujte! Dobro senó (mrva) je za živino to, kar je za človeka meso in vino. Zato se jemlje v živinoreji senó tako rekoč za srednjo mero, po kateri se ceni vsaka druga živinska klaja, ktera ima ali manj ali pa tudi več tečnega (redivnega) v sebi. Po ti meri velja tedaj sledeče poglavitno vodilo za futranje, ki od vseh skušenij živinorejcev potrjeno se glasi tako-le: Presodi ali zvagaj živo živino, koliko vaga ali koliko je težka, in potem jej na vsak cent ali na 100 funtov, ki jih vaga, dajaj na dan 3 funte in pol sená ali pa kake druge klaje toľiko, da zdá za 3 funte in pol sená (mrve). Če vaga, postavimo, živa živina 2 centa, bodeš pravo mero zadel, ako jej na dan daš 7 funtov mrve ali toľiko druge klaje, da zdá za 7 funtov mrve. Da pa mora gospodar primerjati drugo klajo z mrvo, zato mu podamo v sledečem pregledu tako tarifo.

Da druga klaja toľiko zaleže ali toľiko tekne živini kakor jej zaleže, postavimo, 100 funtov dobrega sená s travnikov mora živina dobiti:

izmed suhe klaje:

dobrega planinskega sená	82 funtov
sená navadne detelje	94 "
sená nemške detelje	93 "
sená turške detelje	89 "
slabejega, trjega sená	175 "
pšenične slame	275 "
ržene slame	300 "
ovsene slame	225 "
ječmenove slame	200 "
sočivje slame	175 "

izmed zelene (frišne) klaje:

dobre trave, detelje, grahore vsake sorte	400 funtov
ravno te pa slabeje sorte	487 "
ravno te pa stareje in trje	450 "
repnega in pesnega perja	550 "

izmed korenstva:

krompirja	200 funtov
pese	300 "
korenja	275 "
repe	450 "

izmed žita:

turšice	50 funtov
pšenice	45 "
rži	43 "
ječmena	46 "
ovsa	55 "
divjega kostanja in želoda	75 "
rženij otrobov	60 "
lanenij preš	50 "
olovij tropin	120 "